

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	16/428	19.09.2017

E.ON Wind Norway - Kopperaa vindkraftverk i Meråker - klagesak

1. Innledning

Ved NVEs vedtak 13. april 2015 fikk E.ON Wind Norway (E.ON) avslag på søknaden om Kopperaa vindkraftverk. Søknaden omfattet et vindkraftverk på inntil 180 MW i et planområde på 40 km² nord for E14 inn mot grensen til Sverige i Meråker. Vindkraftverket ble antatt å kunne gi opp imot 500 GWh årlig produksjon.

NVE mener de viktigste negative virkningene av Kopperaa vindkraftverk er knyttet til samiske interesser, friluftsliv, reiselivsnæring og landskap. NVE har også lagt vekt på at tiltaket medfører grenseoverskridende virkninger, og at svenske lokale, regionale og nasjonale myndigheter går imot prosjektet. NVEs avslag er påklaget av E.ON og grunneieren Meråker Brug. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Sametinget varslet i høringen innsigelse til planene.

2. Klager og innsigelse

E.ON har i klagen skissert to alternative utbygginger, der planområdet reduseres og installert effekt settes til 130 MW, samt at det ikke etableres turbiner over 950 moh. Det foreslås også en buffersone på 300 meter langs flytteleien for rein. De alternative utbyggingene øker avstanden til Sverige noe, og E.ON mener de også tar betydelig større hensyn til samiske interesser, friluftsliv, reiselivsnæring og landskap.

Meraker Brug AS viser blant annet til at Kopperaa vindkraftverk er et konkurransedyktig prosjekt i elsertifikatmarkedet. Videre vises det til at Meråker kommune er en næringsssvak kommune, der nærmere 25 prosent av utmarksarealet er vernet eller planlagt vernet, mens

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Tollef Taksdal
22 24 61 71

vindkraftverket bare omfatter 3 prosent av kommunens areal. Meråker Brug mener vindkraften vil gi kommunen et varig økonomisk løft, og at et flertall i kommunestyret støtter prosjektet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag varslet under høringen innsigelse til planene. Fylkesmannen mener vindkraftutbyggingen må konsentreres til fylkets kystområder. I tillegg mener Fylkesmannen at etablering av vindkraftverket kan få store negative konsekvenser for den sørsamiske reindriften i området.

Sametinget varslet også innsigelse til planene i høringsrunden. Innsigelsen er basert på virkninger for den sørsamiske reindriften i området.

NVE har vurdert klagen i brev av 1. februar 2016 til departementet. NVE uttrykker i klageoversendelsen at endringene reduserer de negative virkningene noe, men ikke tilstrekkelig til å gi konsesjon. NVE fant derfor ikke grunnlag for å endre avslaget. I og med at NVE ikke fant grunnlag for å gi konsesjon, er det i klageoversendelsen ikke gjort noen nærmere vurderingen av innsigelsene.

Departementet var på klagebefaring den 19. oktober 2016, sammen med representanter for klagerne, kommunen, fylkesmannen, Feren reinbeitedistrikt og et utvalg av interesseorganisasjoner mv. som har avgitt høringsuttalelse til konsesjonssøknaden. I forbindelse med befaringen ble det avholdt et åpent møte i Meråker kommune.

3. Departementets merknader

3.1. Innledning

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med. Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd. I vurderingen av om konsesjon etter energiloven skal opprettholdes, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

3.2. Lokale og regionale interesser

Et flertall (12-9) i *Meråker kommunestyre* vedtok 16. juni 2014 å støtte planene Kopperaa vindkraftverk, men med enkelte merknader til deler av planområdet. Meråker kommune ved ordføreren har overfor departementet i eget møte og på klagebefaringen støttet klagen fra E.ON og Meraker Brug.

Nord-Trøndelag fylkeskommune anbefaler at det ikke gis konsesjon til vindkraftverket. Fylkeskommunen viser til Regionalplan for arealbruk med regionalpolitiske retningslinjer for vindkraft, der det fremgår at det ikke bør gis konsesjon til ytterligere vindkraftprosjekter i

fylket før konsekvenser for reindrift og miljøinteresser ved allerede konsesjonsgitte prosjekter er vurdert.

Departementet konstaterer at en rekke lokale interesser og sammenslutninger har uttrykt stor motstand mot planene. Grunneieren Meraker Brug AS støtter planene, foreningen for de lokale bøndene som disponerer en rekke rettigheter i planområdet slik som beiterett, seterdrift og hogstrettigheter, motsetter seg utbyggingen.

3.3. Svenske myndigheter syn

Det planområdet som lå til grunn for konsesjonssøknaden, grenset helt opp til riksgrensen, med en buffer på om lag 1 km. I skissen over turbinplasseringer er det rundt 15 turbiner innenfor om lag 2 km fra grensen, herunder 8 turbiner som ligger rundt 1 km fra grensen. NVE sendte derfor konsesjonssøknaden på høring til svenske myndigheter ved Naturvårdsverket, etter bestemmelser i Espoo-konvensjonen om grenseoverskridende miljøvirkninger.

Åre kommune, Länsstyrelsen Jämtlands län og Naturvårdsverket var alle negative til utbyggingen, og mente beslutningsgrunnlaget for virkninger på svensk side ikke var godt nok, og at vindkraftverket ville medføre negative virkninger for sårbare dyre- og fuglearter, landskap, friluftsliv og reiseliv, reindrift og en planlagt nasjonalpark på svensk side.

Etter høringen ble det gjennomført tilleggsutredninger av naturmangfold, reiseliv og turisme, verneområder og reindrift på svensk side, som ble sendt på ny høring, men alle de ovennevnte svenske myndighetene mente fremdeles utredningene ikke var tilstrekkelige.

E.ONs alternativ 2 i klagen trekker turbinene vesentlig lengre unna Skurdalssjøen og friluftinteressene rundt denne. E.ON mener dette imøtekommer viktige deler av de svenske innvendingene mot vindkraftverket. NVE er i klageoversendelsen enig i at grenseoverskridende virkninger reduseres med en redusert utbygging, men finner ikke at dette endrer den samlede vurderingen.

Departementet konstaterer at Länsstyrelsen Jämtlands län har uttalt seg til E.ONs forslag til reduksjon av planområdet slik det fremgår av klagen. Länsstyrelsen mener endringene ikke endrer forutsetningene på en slik måte at det endrer deres standpunkt, og ber departementet opprettholde avslaget. Åre kommune og Naturvårdsverket har ikke uttalt seg til endringsforslaget.

Planene om vindkraftverket er også omfattet av Nordisk miljøvernkonvensjon av 1974 inkorporert som norsk lov i 1976.

Departementet konstaterer at svenske myndigheter på alle nivåer motsetter seg at det gis konsesjon til vindkraftverket. Departementet konstaterer videre at dersom det er aktuelt å gi konsesjon, må dette avklares med sentrale svenske myndigheter etter bestemmelsene i Nordisk miljøkonvensjon.

3.4. Landskap og friluftsliv

Planområdet til vindkraftverket ligger i et høyereliggende fjellparti med viddepreg, lite preget av menneskelig aktivitet. Innenfor planområdet er det topper opp imot 1000 moh. Avhengig av hvordan turbinene plasseres, kan dette gi eksponering og prege landskapet i et stort omkringliggende område. E.ON har imidlertid forslått å ikke sette turbiner over 950 moh, og mener det kan redusere eksponeringen noe.

Plan- og influensområdet brukes relativt mye til ulike friluftaktiviteter, både organisert, uorganisert og som del av reiselivsnæringen. Bruken av området til friluftsliv er ifølge NVE i stor grad knyttet til det urørte preget. Også områder på svensk side av grensen er mye brukt i friluftssammenheng, noe som er understreket fra svenske myndigheter.

Departementet er enig med NVE i at enhver etablering av vindkraftverk innebærer visuelle virkninger og endringer av landskapsopplevelsen i planområdet og nærliggende områder. Departementet legger imidlertid til grunn at virkningene av Kopperaa vindkraftverk vil bli forsterket av det åpne, viddepregede landskapet. Departementet konstaterer at det bare er toppene på selve Huva og Larsklumpen som ekskluderes ved en begrensning ved 950 moh, og betydningen av den foreslåtte reduksjonen for den samlede visuelle eksponeringen er det vanskelig å få full oversikt over. Departementet har merket seg at det er en relativt intensiv friluftslivsaktivitet i og omkring planområdet.

Departementet legger til grunn at en reduksjon av planområdet etter et av de to alternativene vil redusere de visuelle virkningene lokalt der planområdet trekkes tilbake, men at det samlede inntrykket av området ikke endres i samme grad.

3.5. Samiske interesser

Planområdet ligger innenfor Feren reinbeitedistrikt. Feren har i høringsrunden og på klagebefaringen gitt uttrykk for sterk motstand mot prosjektet. Distriktets innvendinger støttes av Fylkesmannen og Sametinget. Fylkesmannen har i tillegg pekt på at den sørsamiske kulturen er sårbar, og at reindriften er en viktig sørsamisk kulturbærer og bidrar til å bevare det sørsamiske språket. NVE har konsultert Feren reinbeitedistrikt som ledd i konsesjonsbehandlingen. Det foreligger en godkjent protokoll fra konsultasjonene. Departementet har lagt denne til grunn for behandlingen av klagen, og har ikke sett behov for egne konsultasjoner i saken.

NVE konstaterer at planområdet til vindkraftverket ligger i et viktig område for Feren reinbeitedistrikt, og at erfaringer tilsier at det kan forventes unnvikelseeffekter. NVE viser videre til at planområdet dekker et stort areal og følgelig berører store områder i distriktet, herunder parringsland, servinterbeite og en sentral flyttlei med oppsamlingsområde. NVE legger også til grunn at vindkraftverket kan få betydning for bruken av gjerde- og slakteanlegget sør på planområdet.

NVE viser videre til at Feren reinbeitedistrikt er påvirket av en rekke arealinngrep, og at planer om økt hyttebygging legger ytterligere press på distriktet. NVE legger til grunn at det er usikkerhet forbundet med vindkraftverkets virkninger for reindrift, og at betydningen av flyttleien og områdets betydning som oppsamlingsområde tilsier en viss "føre-var" tilnærming. NVE legger vekt på reindriftsinteressene i den samlede vurderingen.

Departementet konstaterer at om lag hele planområdet er markert som oppsamlingsområde i reindriften arealbrukskart, og at det går en flyttlei fra dette og vestover og ut av vestre del av planområdet, som berøres av alle utbyggingsalternativene. I tillegg er det et gjerdeanlegg på Ivarsmyra, sør for planområdet. Etablering av vindkraftverket vil ikke i seg selv medføre en fysisk stenging av flyttleien, men barriereeffekter kan oppstå. Hvorvidt disse er av en slik karakter at det i realiteten innebærer en stenging, er usikkert. Departementet skal bemerke at nyere forskning antyder en større unnvikelsessone rundt vindkraftverk enn det som tidligere er lagt til grunn. Denne forskningen underbygger den føre-var tilnærmingen NVE har lagt til grunn i avslaget, og kan tilsi at den foreslåtte buffersonen på 300 meter langs flyttleien ikke er tilstrekkelig.

En reduksjon av planområdet, som foreslått i klagen, kan gjøre det enklere å benytte deler av dagens oppsamlingsområde og kanskje redusere ulempene for gjerdeanlegget på Ivarsmyra, men utfordringene med flyttleien vestover opprettholdes. Etter departementets vurdering må det derfor legges til grunn at etablering av vindkraftverket vil ha stor betydning for reindriften i distriktet også ved en eventuell reduksjon av planområdet.

Departementet konsulterte Sametinget i møte 30. juni 2017. Sametinget etterspurte en litt grundigere vurdering av de folkerettslige sidene av saken, men sluttet seg til Olje- og energidepartementets konklusjon.

3.6. Samlet vurdering

NVE har etter en vurdering av fordeler og ulemper funnet at fordelene ved etablering av vindkraftverket ikke oppveier de skader og ulemper anlegget kan medføre. NVE har særlig lagt vekt på samiske interesser, friluftsliv, reiselivsnæring og landskap, men også pekt på innvendinger fra svenske myndigheter og regionale myndigheter i Nord-Trøndelag.

Departementet slutter seg i det vesentligste til NVEs vurderinger av de interessene som gjør seg gjeldende. Departementet viser i den forbindelse til den betydelige lokale motstanden mot prosjektet hos interesseorganisasjoner og rettighetshavere, samt samlede skader og ulemper for reindriften, landskap og ulike friluftslivsinteresser. Departementet legger i tillegg særlig vekt på at svenske myndigheter anmoder om at det ikke gis konsesjon til vindkraftverket.

Departementet har i vurderingen sett hen til de planendringene E.ON har presentert, men finner som NVE, at disse ikke i tilstrekkelig grad reduserer skader og ulemper.

Etter departementets vurdering er grunnlaget for konsesjon ikke tilstede

4. Konklusjon

Klagene tas ikke til følge.

NVEs vedtak av 13. april 2015 med avslag på søknaden om konsesjon til Kopperaa vindkraftverk stadfestes.

Departementets klagevedtak kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Kopi
Naturvårdsverket
Norges vassdrags- og energidirektorat
Stjørdal kommune

Adresseliste
E.ON Wind Norway
Meraker Brug
Meråker kommune